

Sygn. akt I C 1837/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSO Ewa Lisowiec

Protokolant - sek. sąd. Joanna Lubańska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2018 r. w Toruniu

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko M. J.

o zapłatę

1. uchyla wyrok zaoczny z dnia 13 grudnia 2017r. w całości
2. zasądza od pozwanej M. J. na rzecz powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej w B. kwotę 101.396,48 (sto jeden tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt sześć złotych czterdzieści osiem groszy) z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, która aktualnie wynosi 10% w stosunku rocznym, jednak nie więcej niż dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie aktualnie wynoszących dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych liczonymi od kwoty 100.970,01 (sto tysięcy dziewięćset siedemdziesiąt złotych i jeden grosz) od dnia 13 grudnia 2016r. do dnia zapłaty;
3. oddala powództwo w pozostałej części
4. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę (...),00 (sześć tysiące sześćset osiemdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu
5. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa;

Sygn. akt IC 1837/17

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) S.A. w B. pozwem z 18 01 2018r. (w postępowaniu elektronicznym) żądał od pozwanej M. J. kwoty 101.406,48 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP nie więcej niż odsetki maksymalne od kwoty 100.970,01 zł od 13 12 2017r. podnosząc, że przysługuje mu wierzytelność wynikająca z umowy kredytu z 25 11 2013r. na którą składa się 100.970,01 zł należności głównej, 28 zł z tyt. opłat i prowizji oraz 408,47 zł odsetek umownych za opóźnienie od 14 10 2016 do 12 12 2016r. Należności nie zostały uregulowane, zatem powód wypowiedział umowę ze skutkiem na 27 11 2016r. Sąd Rejonowy Lublin Zachód wydał nakaz zapłaty – k. 4

Pozwana wniosła sprzeciw – k. 5- w którym zażądała oddalenia powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. W sprzeciwie wskazała, że roszczenie nie jest wymagalne, powód nie wykazał wypowiedzenia umowy a bank żąda zapłaty roszczenia niewymagalnego.

Powód dalszymi pismami podtrzymał żądanie, wnosząc o zasądzenie kwot jak w pozwie. Wskazał, że wzywał pozwaną do zapłaty – pisma k. 14 i k. 68 akt.

Dnia 13 grudnia 2017r. wydano wyrok zaoczny – k. 76 akt.

Dnia 20 grudnia 2017r. wpłynęła odpowiedź na pozew - k. 77 – w której podniesiono zarzut nieudowodnienia roszczenia i zarzut braku wymagalności roszczenia wobec bezskuteczności wypowiedzenia. Powód wg pozwaną nie wykazał, że osoba podpisana na wypowiedzeniu z 14 10 2016rr był uprawniona do reprezentowania powoda, zaś czynność dokonana bez umocowania lub z przekroczeniem zakresu umocowania jest nieważna. Nadto powód naruszył art. 75 c ustawy Prawo bankowe i par. 4 umowy kredytu. Strona powodowa nie wykazała, że wypowiedzenia dokonano gdy pozwana zalegała ze spłatą dwóch pełnych rat kredytu. Ponadto pisma – wezwania od powoda nie zawierały pouczenia o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Dnia 4 stycznia 2018r. pozwaną wniosła sprzeciw od wyroku zaocznego, w którym zawarła zarzuty jak w odpowiedzi na pozew – k. 83.

Dnia 15 stycznia 2018r postanowieniem sąd zawiesił rygor natychmiastowej wykonalności – k. 141.

Sąd ustalił co następuje:

Dnia 25 listopada 2013r. Bank (...) SA w B. zawarł M. J. umowę o kredyt gotówkowy konsumpcyjny w kwocie 107.422,68 zł.

dowód: umowa k. 35-39 akt

M. J. była zobowiązana co miesiąc dokonywać spłaty rat kredytu w 150 równych ratach kapitałowo – odsetkowych (ratach kredytowych), płatnych do 1-ego każdego miesiąca w kwocie po 1322,50 zł miesięcznie. Wysokość oprocentowania kredytu była zmienna.

dowód: umowa k. 35 akt

W przypadku braku zapłaty bank od przeterminowanych rat kapitałowych naliczać mógł odsetki karne w czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Zadłużenie przeterminowane to zadłużenie powstałe w wyniku niespłacenia przez kredytobiorcę raty kredytu lub jej części w umówionym terminie. Niedokonanie przez kredytobiorcę w umówionym terminie spłaty pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności po uprzednim dwukrotnym listowym wezwaniu do zapłaty zaległych rat lub ich części w terminie nie krótszym niż 7 dni uprawniało bank do wypowiedzenia umowy; termin wypowiedzenia wynosił 30 dni.

dowód: umowa k. 36 akt

Do czerwca 2016r. raty były spłacane

dowód: wydruk operacji k. 43-55 akt

historia spłat k. 161-162 akt

Dnia 5 lipca 2016r. upomniano pozwaną podając, iż nie zostały uregulowane należności banku z tytułu zadłużenia przeterminowanego. Na dzień 4 07 2016r. zadłużenie to wynosi: 14 zł tytułem opłat i prowizji oraz 800,85 zł odsetek w tym karnych. Pismem tym poinformowano pozwaną, że istnieje możliwość złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia w terminie 14 dni roboczych od otrzymania niniejszego pisma.

dowód: upomnienie k. 56 akt

Pismem z 10 sierpnia 2016r. Bank (...) S.A. w B. wezwał M. J. do zapłaty zadłużenia przeterminowanego 1812,23 zł w tym 477,61 zł kapitału, 1320,62 zł odsetek -w tym karnych i 14 zł opłat i prowizji. Wezwanie wysłano listem poleconym dnia 10 08 2016r.

dowód: pismo z dowodem wysłania k. 57 i 58 akt.

Pismem z 5 września 2016r. bank powtórnie wezwał M. J. do zapłaty zadłużenia przeterminowanego 3112,36 zł w tym: 959,20 zł kapitału, 2125,16 zł odsetek -w tym karnych i 28 zł opłat i prowizji. Bank poinformował, że nieuregulowanie należności może doprowadzić do wypowiedzenia umowy i postawienia całości zadłużenia z odsetkami w stan wymagalności. Jednocześnie bank poinformował pozwaną, że istnieje możliwość złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia w terminie 14 dni roboczych od otrzymania niniejszego pisma. Wezwanie wysłano listem poleconym, a pozwana odebrała je 13 września 2016r.

dowód: pismo z dowodem doręczenia k. 59- 61 akt

Po wezwaniu M. J. nie uiściła na rzecz Banku (...) S.A. w B. żądanej sumy.

bezsporne

Pismem 14 października 201r. bank wypowiedział M. J. umowę kredytu z dnia 25 11 2013r. Wypowiedzenie podpisali Z. M. i M. C. działający w oparciu o udzielone pełnomocnictwa. Doręczenia wypowiedzenia dokonano w dniu 20 października 2016r.

dowód: wypowiedzenie z dowodem doręczenia k. 40 – 42 akt

pełnomocnictwa k 31 i 33 -34 akt

Dnia 12 grudnia 2016r. Bank (...) SA w imieniu którego działał M. C. sporządził wyciąg z ksiąg bankowych z którego wynika, że wymagalne zadłużenie pozwanej to: niespłacony kredyt - 95.551,109 zł, odsetki skapitalizowane naliczone do 27 11 2016r. – 4418,82 zł, odsetki karne naliczone do 11 12 2016r. wg stopy procentowej 10% w skali roku – 408,47 zł i 28 zł opłat i prowizji.

dowód: wyciąg k. 30 akt

Bank (...) SA w B. pobiera opłaty i prowizje wg tabeli. Koszt upomnienia to nie więcej niż 18 zł

dowód: tabela k. 71 akt

Sąd zważył co następuje:

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty. Zdaniem sądu nie powinny one budzić zastrzeżeń co do ich prawdziwości. Sąd nie znalazł podstaw do skutecznego zakwestionowania dokumentów. Wszystkie dokumenty zgodnie z art. 233 kpc mogły stanowić podstawę poczynienia w oparciu o nie ustaleń faktycznych. Z wiadomych powodów wyciąg z ksiąg rachunkowych banku nie jest już dokumentem urzędowym, ale podlega on - tak jak i pozostałe zaferowane dokumenty – ocenie.

Pozwana względem dokumentu w postaci wypowiedzenia podniosła zarzut, iż nie zostało wykazane, że podpisana pod wypowiedzeniem Z. M. (1) była do tej czynności umocowana. Wskazała też, iż Z. M. mogła w tym zakresie działać tylko z drugą osobą i że jej podpis nie jest czytelny.

Jak wiadomo postępowanie cywilne jest kontradiktoryjne i obowiązuje w nim zasada prawdy formalnej. Ciężar dowodu spoczywa na stronie która z danego faktu wywodzi skutki prawne, co nierzadko wymusza aktywność dowodową obu stron.

W obecnym stanie prawnym wyciągi z ksiąg rachunkowych banku nie mają już uprzywilejowanej mocy dowodowej a bank dochodząc roszczenia z umowy jest zobowiązany do wykazania zasadności zgłaszanych roszczeń na zasadach ogólnych.

W omawianej sprawie strony zawarły umowę kredytu bankowego.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z 29 08 1997r. Prawo bankowe (tj. 2017. (...)), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Do essentialia negotii umowy kredytu należą: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (patrz: Arkadiusz Kawulski, Komentarz do prawa bankowego. Uwagi do art. 69, LEX 2013). Jest to umowa konsensualna, dwustronnie zobowiązująca, odpłatna.

Przedmiotowa umowa kredytu zawierała niezbędne dla swej ważności postanowienia.

Zgodnie z umową pozwana była zobowiązana do spłaty kredytu w ratach równych po 1322,50 zł co wynika z §3 pkt 8 umowy. Na raty te składały się raty kapitałowe i raty odsetkowe.

Pozwana w połowie 2016r. zaprzestała spłacania rat kredytowych..

Dlatego powód – po wezwaniach i wypowiedzeniu wystąpił z niniejszą pretensją pozwu.

W sprawie należało poddać analizie zarzuty pozwanej.

Wskazała, że wypowiedzenie nie jest skuteczne, bowiem podpisały go osoby nieumocowane.

Niespornie podpisy na wypowiedzeniu (w wersji złożonej do akt) nie są dość czytelne. Z pisma k. 40 wynika jednak, że znajdują się tam podpisy.

Skoro sama pozwana zwraca uwagę na wątpliwość umocowania do tej czynności p. Z. M., to oznacza że posiada ona wiedzę – być może wywiedzioną z oryginału wypowiedzenia, które zostało jej w roku 2016 doręczone – iż na wypowiedzeniu tym znajduje się podpis tej właśnie osoby. Drugi podpis jest zbieżny z podpisem na wyciągu z ksiąg rachunkowych - k. 30, co oznacza że nakreślił go M. C..

Zarówno M. C. jak i Z. M. byli upoważnieni do dokonywania czynności w postaci wypowiedzenia umów co wynika z pełnomocnictw na k. 31 i 33 -34 akt. Dlatego sąd uznał, że czynność wypowiedzenia jest skuteczna, a wypowiedzenia dokonały osoby umocowane do składania takich oświadczeń woli.

Godzi się też pamiętać, iż zgodnie z art. 97 kc osobę czynną w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publicznosci poczytuje się w razie wątpliwości za umocowaną do dokonywania czynności prawnych, które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług tego przedsiębiorstwa.

Nie ma podstaw do czynienia przypuszczenia, że sporne wypowiedzenie zostało podpisane poza lokalem przedsiębiorstwa.

Jedynie dla porządku można wskazać, iż gdyby uznać za pozwaną, że wypowiedzenie z 14 10 2016r. (wobec złożenia go przez osoby nieumocowane) nie odniosło skutku, to skutek taki dało doręczenie odpisu pozwu, które – co jest utrwalone w dorobku orzecznictwym – stanowi skuteczne wypowiedzenie łączącej strony umowy.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu orzeczenia z 11 września 1997r. III CZP 39/97 (OSNC 1997/12/191) wskazał, że judykatura i piśmiennictwo przypisują sens określonych oświadczeń woli (lub oświadczeń do nich zbliżonych) pismom procesowym, choć takie ich znaczenie nie wynika z reguł językowych, ale da się wywieść z ich celu. Jest tak wtedy, gdy przesłanką osiągnięcia celu do, którego zmierza pismo - jest złożenie oznaczonego oświadczenia, które dotychczas nie zostało dokonane. Sąd Najwyższy wskazuje, że zakładając racjonalne postępowanie autora pisma, przyjmuje się, że w tej sytuacji złożył on także oświadczenie niezbędne do osiągnięcia celu pisma. Podobnie wypowiedziała się też Główna Komisja Arbitrażowa (orzeczenie z 10.11.1987r. DO- (...) OSPIKA 1990, z. 4, poz. 241)- przyjęła, że kupujący może oświadczyć wolę odstąpienia od umowy sprzedaży- także przez wystąpienie przeciw sprzedawcy z wnioskiem o zwrot ceny sprzedanej rzeczy. Także w sytuacji udzielenia pełnomocnictwa procesowego do wytoczenia powództwa o coś, czego przesłanką jest złożenie oznaczonego oświadczenia woli, w udzieleniu takiego pełnomocnictwa może być zawarte także umocowanie pełnomocnika do złożenia takiego oświadczenia. Zatem w ostateczności można byłoby przyjąć, iż wobec treści art. 61 kc, do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej wiążącej strony doszło najpóźniej z chwilą doręczenia odpisu pozwu pozwanej, a więc z dniem 6 grudnia 2017r. – k. 73.

Powyższe oznacza, że roszczenie zgłoszone w pozwie na dzień orzekania było wymagalne.

Nie jest trafny zarzut, że powód nie wykazał roszczenia.

Stanowisko jest nieuzasadnione, skoro powód dysonuje podpisaną przez pozwaną umowę kredytu i przedstawił zestawienie operacji finansowych dokonywanych przez pozwaną, które uzasadniało żądanie co do wysokości.

Powód nie ograniczył się do przedłożenia wyciągu z ksiąg rachunkowych, mając wiedzę iż dokument taki ma wartość znikomą. Powód złożył umowę i historię operacji bankowych zdziałanych w związku z tą umową (zob. karta analityczna k. 43 i dalej).

Powód ww. dowodami wykazał, że pozwana uchybiła obowiązkom spłaty rat poczynając od czerwca 2016r. Nie dokonano operacji po tej dacie. Jeśli pozwana stała na stanowisku, że stan rzeczy był inny, to winna tą okoliczność wykazać. To strona pozwana winna udowodnić, że zapłaciła. Tak rozkłada się ciężar dowodu. Proste zaprzeczenie zasadności żądania byłoby natomiast skuteczne tylko i wyłącznie w przypadku bierności strony powodowej. Przeprowadzenie przez powoda określonych dowodów, w szczególności dowodów z dokumentów, wymaga – w konsekwencji - aktywności strony pozwanej, w szczególności wskazania wprost, w którym miejscu wyliczenia – lub też dokumenty mające obrazować stan rzeczy - są nieprawidłowe. Na tym polega kontradykcyjność procesu.

Pozwana, poza zakwestionowaniem żądania pozwu – w tym wysokości żądania - nie wykazała dalej aktywności procesowo – dowodowej zmierzającej do obalenia twierdzeń powoda.

Nietrafny okazał się zarzut pozwanej, że wypowiedzenie umowy było nieskuteczne, ponieważ bank nie dopełnił obowiązków wynikających z art. 75c cyt. ustawy Prawo bankowe.

Wymienione ostatnio uregulowanie stanowi, że jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych (art. 75c ust. 1 prawa bankowego) a w wezwaniu, o którym mowa informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania wniosku o restrukturyzację zadłużenia (art. 75c ust. 1 prawa bankowego).

Wbrew tezie pozwanej powód nie uchybił obowiązującemu prawu. Zarówno w upomnieniu z 5 07 2016r. (k. 56), jak i w wezwaniu z 5 09 2016r. (k. 59) bank wzywając pozwaną do zapłaty zaległego zobowiązania, zakreślił jej termin 14 dni na spłatę długu i pouczył o możliwości restrukturyzacji długu w trybie art. 75 c ww. ustawy.

W ocenie sądu bank nie uchybił zapisom §4 pkt 13 umowy. Zgodnie z tym bank mógł wypowiedzieć umowę w przypadku zalegania przez dłużnika ze spłatą pełnych rat kredytowych za dwa okresy płatności. I to po uprzednim dwukrotnym wezwaniu do zapłaty zaległych rat lub ich części.

Do pozwanej wysłano upomnienie, a następnie dwa wezwania do zapłaty. Wezwano w nich do zapłaty przeterminowanego kapitału i rat odsetkowych w terminie 14 dni (umowa przewiduje co najmniej 7 dni).

Rata kredytu (kapitał + odsetki) wyniosła 1322,50 zł.

Z harmonogramu k. 42 i wezwań k. 57, 58 akt wynika, że na dzień wezwania z 10 08 2016 (k. 57) zaległość wyniosła 477,61 zł kapitału i 1320,62 zł odsetek, miesiąc później nie była zapłacona druga rata kapitału 481,59 zł i kolejna rata odsetkowa na kwotę 800,61 zł. Powód wezwał do ich zapłaty.

W październiku tj. na 14 10 2016r. niespłacona była kolejna rata kapitału 485,60 zł i rata odsetkowa 796,60 zł. Z powyższego jasno wynika, że na dzień wypowiedzenia umowy pozwana zalegała ze spłatą pełnych rat kredytowych więcej niż za dwa okresy płatności.

Sąd uznał zatem pretensję pozwu za zasadną niemal w całości. Jedyne w zakresie żądanych opłat w ocenie sądu powód nie dowiódł, iż należy mu się 28 zł. Wg tabeli złożonej przez powoda k. 71, bank pobiera opłatę jako koszt upomnienia nie więcej niż 18 zł. Powód wysłał dwa wezwania do zapłaty i jedno upomnienie. Ale powód nie domagał się zwielokrotnionej wartości 18 zł. Powód żądał 28 zł co oznacza, że 18 zł jest kosztem upomnienia, zaś nie wiadomo z jakiego tytułu domaga się 10 zł. Opłaty w takiej wysokości tabela na k. 71 akt nie przewiduje. W tej części sąd uznał żądanie za niezasadne.

Mając wszystko powyższe na uwadze żądanie Sąd -w trybie art. 347 kpc - uwzględnił żądanie niemal w całości na mocy art. 471 kc w zw. z art. 69 Prawa bankowego i § 3 i 4 umowy (punkt 10 przewiduje od rat przeterminowanych odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP) oraz na mocy art. 359 k.c., 481 k.c., 482 k.c. i o powyższym orzekł jak w pkt 1 wyroku.

W pkt 2 oddalono żądanie co do kwoty 10 zł.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. zd. 2, bowiem powód uległ w nieznacznej części (co do 10 zł).

Na zasądzoną w punkcie 3 wyroku kwotę kosztów składają się: opłata od pozwu 1268 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł i tytułem kosztów zastępstwa procesowego kwota 5.400 zł. O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia MS z dnia 22 X 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015.1804) w brzmieniu wynikającym z rozporządzenia zmieniającego z dnia 3 X 2016r. (DZ. U. 2016.1667).

Nieuiszczonymi kosztami sądowymi (pozwana zwolniono od opłaty od zarzutów) został obciążony Skarb Państwa (art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).